

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1953

N:o 14—22.

- Innehåll:**
- N:o 14. Landskapslag om folkskolväsendets organisation i landskapet Åland.
 - N:o 15. Landskapslag angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland
 - N:o 16. Landskapslag om bosättningslån i landskapet Åland.
 - N:o 17. Landskapslag angående ändring av landskapslagen om kommunala hem-systrar i landskapet Åland, utfärdad den 16 april 1952.
 - N:o 18. Landskapslag om ändring av landskapslagen om trafik med motorfordon i landskapet Åland, utfärdad den 5 april 1949.
 - N:o 19. Landskapslag om ändring av landskapslagen angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland, utfärdad den 16 april 1952.
 - N:o 20. Landskapslag angående till folkskolan hörande kommunal mellanskola i landskapet Åland.
 - N:o 21. Landskapslag om läkarbefattning vid folkskolorna i landskapet Åland.
 - N:o 22. Ålands landskapsstyrelsens beslut angående fastställande av belöning för inom landskapet Åland dödat rovdjur samt dödad säl och havstrut.

N:o 14.

Landskapslag

om folkskolväsendets organisation i landskapet Åland.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 19 juni 1953.

Utfärdad i Mariehamn den 2 juli 1953.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

Den allmänna ledningen av och uppsikten över folkskolväsendet tillkommer landskapet och handhaves närmast av landskapsstyrelsen.

Folkskolväsendet underlyder kommunens förvaltning. Kommun är berättigad att inom lagenligt stadgade gränser själv ordna sitt folkskolväsende genom reglemente, som underställes landskapsstyrelsens fastställelse.

Folkskolor inrättas och upprätthållas samt förvaltas av kommunen med understöd av landskapet såsom därom är särskilt stadgat.

Huru folkskolor kunna inrättas och upprätthållas jämväl av andra sammanslutningar och enskilda personer samt huru landskapsunderstöd i sådana fall utgivas, därom stadgas särskilt.

2 §.

I folkskolan meddelas den för medborgaren nödvändiga grundläggande bildningen. Folkskolan bör efter bäs-

ta förmåga uppfostra sina elever till goda seder samt meddela dem för livet erforderliga kunskaper och färdigheter.

Det ankommer jämväl på folkskolorna att under samverkan med organisationer, som arbeta till förmån för ungdomen, stöda och bistå den ungdom, som avslutat sin skolgång, i dess fortsatta studier och kulturella intressen.

3 §.

I folkskolan meddelas undervisning i religion eller religionshistoria och sedelära, modersmålet, räkning och geometri, historia, geografi och hembygds kunskap, naturkunnighet med lanthushållning, hushållsgöromål, teckning, handarbete, gymnastik med lek och idrott samt sång. Folkskolelev, som i skolan eller utom densamma åtnjuter undervisning i religion, är befriad från ovannämnda undervisning i religionshistoria och sedelära. Undervisning i religionshistoria och sedelära meddelas elev, som enligt religionsfrihetslagen befrias från religionsundervisning.

På ort, där huvudnäringen icke är jordbruk, kan undervisningen i lanthushållning utbytas mot någon ortens näringsliv närmare motsvarande undervisning.

Dessutom kan i folkskolans tre högsta klasser, främst i sjunde klassen, meddelas undervisning i ett eller flera extra, eventuellt frivilliga ämnen.

4 §.

Religionsundervisning meddelas i folkskola enligt det trossamfunds bekännelse, till vilket flertalet elever hör.

Då i skola finnas minst tio till samma trosbekännelse hörande elever, vilkas bekännelse är en annan än flertalets och vilkas målsmän påyrka un-

dervisning för dem enligt deras troslära, åligger det direktionen att draga försorg om sådan undervisning.

Även religionsundervisning enligt mindre minoriteteters troslära kan från landskapets sida understödjas.

5 §.

Därest av lärarna vid folkskola ingen hör till flertalets av eleverna trosbekännelse, äger direktionen anförtro religionsundervisningen åt någon utom skolan stående, till sagda bekännelse hörande person, vars val godkännes av folkskolinspektören. Hör inspektören icke till samma trosbekännelse, bör han före valets fastställelse inhämta vederbörande församlings kyrkoherdes eller föreståndares mening. På enahanda sätt förfares, därest ingen av skolans lärare hör till sådan minoritets trosbekännelse, varom i 4 § 2 mom. säges. I vartdera fallet bidrager landskapet till undervisningen, såsom i landskapslagen angående kostnaderna för folkskolväsendet om lärares gottgörande för övertimmar stadgas.

6 §.

Fortsättningsundervisningen skall på landet ordnas sålunda att huvudämnena vid undervisningen äro litteratur, samhällslära och lanthushållning eller annat yrkesbetonat ämne samt hushållsgöromål eller handarbete, eller också meddelas annan undervisning, som avser utbildning för det praktiska livet. Till dessa huvudämnen ansluta sig skriv- och räkneövningar samt, där tillfälle gives, högst ett par andra ämnen med ringa timantal.

I Mariehamns stad fastställas fortsättningsundervisningens allmänna grunder i folkskolreglementet. Angående läroplanen besluta, så vitt om dem icke annat är lagstadgat, veder-

börande folkskolinspektör och folkskoldirektion.

7 §.

Varje folkskoldistrikt, liksom även Mariehamns stad, har en direktion.

I landskommun finnes för folkskolväsendets enhetliga ledning även en folkskolnämnd såsom särskilt stadgats därom.

Kommunalfullmäktige utse för tre år i sänder minst sex medlemmar i folkskoldirektionen. Till direktionen hör därjämte i landskommun skolans föreståndare och i Mariehamn en av lärarkåren för ett kalenderår i sänder utsedd representant. Beträffande valet av direktion gäller i övrigt, vad om val av kommunala nämnder är stadgat.

8 §.

Direktionen äger under landskapsstyrelsens inseende överyaka skolans verksamhet samt i övrigt fullgöra vad i landskapslag och -förordning i detta avseende kan densamma särskilt åläggas.

Direktionen äger handhava skolans ekonomi enligt anvisning och under inseende av kommunalfullmäktige och andra därtill behöriga kommunala myndigheter samt i övrigt iakttaga, vad lagligen angående kommunernas ekonomi i allmänhet och folkskolornas ekonomi i synnerhet är stadgat.

9 §.

Ledig folkskollärartjänst skall av direktionen kungöras att ansökas och bör till tjänsten bland dem, som fylla stadgade kompetensvillkor, utses den, vilken bör anses vara lämpligast och skickligast. Direktionen är dock berättigad att, där den prövar skolans fördel sådant kräva, med inspektörens begivande ånyo lediganslå tjänsten.

Kommunens folkskolnämnd kan

med inspektörens samtycke besluta, att vakant lärartjänst interimistiskt icke skall besättas ordinariter, om vägande skäl därtill finnas.

Då till vakant lärartjänst icke före den 1 augusti erhållits sökande, som kan godkännas, skall inspektören till densamma förordna om interimistisk lärare för det begynnande läsåret.

Val av lärare underställes inspektörs stadfästelse. Anser sig denne icke kunna stadfästa valet, återförvisare ärendet till direktionen för ny behandling. Direktionens nya eller förnyade beslut skall av inspektören stadfästas, såvida icke vid valet den uppenbart lämpligaste och skickligaste sökanden förbigåtts eller i övrigt felaktigt förfarits. Stadfäster inspektör icke heller nu valet, skall han underställa detsamma landskapsstyrelsens avgörande. Landskapsstyrelsen äger härvid rätt att, om vägande skäl därtill finnas, förordna, vem av de sökande skall antagas till tjänsten.

Lärare, vars tjänst indragits, skall förflyttas till annan motsvarande tjänst. Finnes icke dylik ledig i samma kommun, skall landskapsstyrelsen förflytta honom till motsvarande tjänst annorstädes. Då förordnande om förflyttning givits, skall direktionen utan att anslå tjänsten ledig antaga läraren till densamma.

Landskapsstyrelsen äger rätt att, efter att hava införskaffat vederbörande inspektörs utlåtande, meddela två ordinarie lärare, som innehava likadana tjänster, tillstånd att sinsemellan ingå tjänstebyte, såframt direktionerna samtycka därtill. För så vitt tjänstebyte åsamkar kommun kostnader, skall direktionens beslut om samtycke till denna del underställas kommunalfullmäktiges avgörande.

Stadgandena i denna paragraf skola

tillämpas jämväl på privata folkskolor och deras lärare, då dessa skolor erhålla penninglönen för sina lärare av landskapet.

10 §.

För folkskollärare, som oförvitligt handhaft sin befattning under två provår, skall direktionen i samråd med inspektören utfärda utnämningssbrev för tjänsten. Innehar lärare utnämningssbrev å tidigare handhavd tjänst, må direktionen utfärda sådant efter ett provår. Kan inspektören icke förena sig om direktionens beslut, äger han underställa saken landskapsstyrelsens avgörande.

Då lärare uti den i 9 § 5 mom. stadgade ordningen antages till tjänst, skall för honom omedelbart utfärdas utnämningssbrev, därest han i sin tidigare tjänst varit anställd såsom ordinarie. Har han åter varit förordnad på provår, äger han fortsätta uttjänandet av sina provår i den nya tjänsten.

Beträffande folkskollärare skall i tillämpliga delar gälla, vad i landskapslagen den 28 februari 1929 angående utnämningssbrev för innehavare av landskapet Ålands tjänster och fasta befattningar samt om deras rätt att kvarstå i sin tjänst eller befattning är stadgat.

11 §.

På provår antagen folkskollärare, som tidigare icke erhållit fullmakt, skall före fullmaktens utfärdande deltaga i en kurs för ledare av ungdomsarbete samt avlägga särskild examen i ungdomspedagogik och folkskolförvaltning.

12 §.

Vid den närmare tillsynen över

folkskolorna på landet biträdes landskapsstyrelsen av en folkskolinspektör, som är landskapets tjänsteman.

Stadsfullmäktige i Mariehamn tillsetter en folkskolinspektör. Valet underställes landskapsstyrelsen för godkännande. Denna kommunala inspektör intager beträffande sina tjänsteåligganden i tillämpliga delar samma ställning som landskapets inspektör.

13 §.

Inspektör skall övervaka skolans undervisningsverksamhet och äger rätt att följa med dess ekonomiska förvaltning samt närvara vid direktionens sammanträden, vid vilka honom tillkommer yttranden men icke rösträtt. Företages resan till ifrågavarande sammanträden som tjänsteresa, skall lantrådets begivande inhämtas.

Finner inspektör i vården av kommunens folkskolväsende försummelser eller andra missförhållanden, vilka äro stridande mot gällande landskapslag och -förordning, anhålle om landskapsstyrelsens ämbetsåtgärd för kommunens skyldigkännande att rätta försumnelsen eller missförhållandet.

14 §.

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna landskapslag samt om folkskolans organisation utfärdas genom landskapsförordning.

15 §.

Genom denna landskapslag upphävas samtliga landskapslagar om antagande av förordning om ändring av förordningen angående grunderna för folkskolans organisation,

Mariehamn den 23 mars 1953.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Herman Mattsson
vicesalman.

Carl Carlsson
vicesalman.

N:o 15.

Landskapslag

angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i
landskapet Åland.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 19 juni 1953.
Utfärdad i Mariehamn den 2 juli 1953.

I enlighet med Ålands landstings
beslut stadgas:

1 KAP.

Om rätt till expropriation.

1 §.

Ägare eller innehavare av fast egendom är pliktig att, då allmänt behov det kräver, mot full ersättning avstå egendom eller tåla inskränkning i sin rätt att begagna densamma.

2 §.

Begagnandet av fast egendom kan för allmänt behov underkastas inskränkning jämväl under viss tid, dock att tiden ej får utsträckas över fyra år emot ägarens eller innehavarens vilja eller sådan övergående inskränkning åläggas, ifall fastighetens beskaffenhet därigenom skulle väsentligen förändras eller dess begagnande för avsett ändamål förhindras.

3 §.

För elektrisk anläggning kan anspråk icke göras på mark närmare än etthundra meter från tomt eller i sammanhang därmed befintlig byggnad eller trädgård, förutom då annat område för ändamålet icke kan utan synnerlig olägenhet tagas i anspråk.

4 §.

Huruvida fast egendom skall avstås för allmänt behov bestämmes av landskapsstyrelsen.

Tillstånd till expropriation för anläggning av vägar och diken innefattar även rätt till expropriation av område, som erfordras för erhållande av fyllningsämne, sten och grus samt för anläggningen nödiga inrättningar och uppläggsplatser.

5 §.

Vederbörande jordägare och inne-

havare skall beredas tillfälle att yttra sig i ärendet innan beslut fattas om expropriation av fastighet eller del därav.

6 §.

För vinnande av tillstånd till expropriation skall företagets behövlighet och allmänna beskaffenhet påvisas samt erforderliga kartor och ritningar inlämnas.

7 §.

När menighet, bolag eller enskild person vinner rätt till expropriation, skall viss tid utsättas, inom vilken ansökan om expropriationens utförande skall göras, vid äventyr att rättigheten annars är förverkad.

2 KAP.

Om grunderna för ersättningens bestämmande

8 §.

För fast egendom, som avstås för allmänt behov, skall ägarens ersättning bestämmas efter fastighetens högsta gångbara pris. Sådan sänkning i priset förhållandena, som uppenbarligen är övergående, skall dock icke inverka på ersättningsbeloppet. Vid uppskattningen skall tagas hänsyn till olägenheterna eller fördelarna av sådana på fastigheten upplåtna rättigheter, som nämnas i 11 §.

Vid möjligheten att framdeles fördelaktigare använda fastigheten skall fästas avseende endast i den mån sådan möjlighet redan inverkar på gångbara priset och ej beror av det företag, för vars skull expropriation äger rum.

Finnes med anseende till sättet för fastighetens användning eller till beskaffenheten av därå befintliga anläggningar högsta gångbara priset icke motsvara ägarens förlust, skall

ersättningen bestämmas efter vad som erfordras för att han skall kunna på lika sätt och med enahanda fördel begagna en annan fastighet.

9 §.

Erfordras för ändamålet, att endast en del av fastigheten eller av flera, samma ägare tillhöriga och i sammanhang med varandra stående fastigheter avstås, och förorsakas därigenom men vid begagnandet av återstoden, skall jämväl för detta men full ersättning givas.

Förorsakas synnerligt men vid begagnandet av den återstående egendomen eller av viss del därav, vare tillträdaren pliktig att, där ägaren det fordrar, inlösa återstoden eller den särskilda delen.

10 §.

Skall begagnandet av fast egendom underkastas inskränkning, skall ägaren tillkomma ersättning enligt i 8 § stadgade grunder för därigenom förorsakad minskning i fastighetens värde. Ersättningen kan, där avträdaren det önskar, fastställas att utgå såsom årlig avgift. Rättigheten till sådan avgift skall åtfölja fastigheten.

Om i följd av inskränkningen begagnandet av egendomen eller viss del därav i synnerlig mån försvåras, skall själva egendomen eller den särskilda delen inlösas, där ägaren det yrkar.

11 §.

Innehar någon nyttjanderätt, ständig besittningsrätt, servitutsrätt eller annan dylik rättighet till fast egendom, som underkastas expropriation, skall ock han av tillträdaren ersättas för rättighetens förlust eller för minskningen av dess värde. Vid ersättningens bestämmande skola de i 8, 9 och 10 §§ föreskrivna grunderna tillämpas.

Härunder inbegripes icke rättighet att uppbära bestämd avkomst i penningar eller varor. Om sådan rättighet så ock om panträtt stadgas i 46 §.

12. §.

Är på fastighet nyttjanderätt upplåten under villkor, som vid uppskattandet enligt 8 § av fastighetens värde minskar detsamma, och tillkommer någon på grund av in-teckning eller stadgandena om ogulden köpeskillings rätt, för fordran eller för rätt till viss avkomst i penningar eller varor för-månsrätt i fastigheten framför innehavaren av nyttjanderätten, så skall fastigheten åsättas jämväl det värde, den skulle ägt utan nyttjanderätten, och den, som äger bättre rätt, där det honom tillkommande beloppet eljest ej skulle utgå till fullo, njuta sin rätt tillgodo enligt sistnämnda högre värde samt ersättningen för nyttjanderätten undergå motsvarande minskning.

Vad nu är sagt angående nyttjanderätt gäller ock annan i 11 § därmed likställd rättighet.

13. §.

Lider ägare eller innehavare av fast egendom genom expropriation annan skada eller olägenhet än ovan i detta kapitel avses, såsom i följd av flyttning från fastigheten, avbrott i rörelse med mera, skall ock därför givas full ersättning.

14. §.

Kan det företag, för vars skull expropriation sker, medföra nytta för den till ersättning berättigade, får dock ej därför något avdrag från ersättningen göras.

15. §.

Har ägare eller innehavare av fast egendom, sedan frågan om expropria-

tion väckts, på fastigheten nedlagt kostnad i uppenbar avsikt att vinna högre ersättning, må sådan kostnad ej utan tillträdarens bifall i ersättningen inberäknas.

16. §.

Avträdare, som vid fastighetens värdering därom gjort förbehåll, är berättigad att borttaga växande gröda, innan han avträder fastigheten, samt därå befintliga byggnader inom tre månader efter avträdet.

17. §.

Gör det företag, för vilket expropriation äger rum, hinder i begagnandet av förut tillkommen allmän väg, gata eller farled, eller enskild väg, som ej med rättsägarens begivande blivit inlöst, är tillträdaren skyldig att inrätta och underhålla sådan vägövergång, ny väg eller annan anstalt, att samfärdseln obehindrat kan fortgå.

Skall anläggning, för vilken expropriation sker, ledas genom någons lägenhet, är tillträdaren pliktig att över det inlösta området inrätta och underhålla lämplig vägövergång eller, där det provas nödigt, flera sådana. Undergå de vid anläggningstiden bestående förhållandena sedermera sådan ändring, att behov av ny vägövergång för jordägare eller innehavare uppstår, skall anläggningens ägare, där anläggningens beskaffenhet det medgiver, inrätta och underhålla sådan övergång.

Tillträdaren är även pliktig att anlägga och öppenhålla avloppsdi-ken under anläggningen på sådana ställen samt till sådan bredd och djuplek, att hinder för överbyggare icke möter att avleda vattnet från sina ägor så ock att, där ej annorlunda överenskommes, inrätta och underhålla stäng-

sel i den mån och på de ställen, sådant kan erfordras för avhållande av andras kreatur från anläggningens område. Sådän hägnadsskyldighet kan likväl, där tillträdaren det fordrar, mot full ersättning överflyttas på jordägaren. Ersättningen må, enligt vad i 10 § säges, fastställas att utgå såsom årlig avgift.

3 KAP.

Om expropriationsförfarandet

18 §.

När rätt till expropriation beviljats landskapet eller annan, äger på landskapets vägnar vederbörande föredragande och i övriga fall den berättigade hos landskapsstyrelsen skriftligen anhålla om expropriationens utförande och tillika inlämna 1) tjänlig utredning om läget och gränserna av det område, som tages i anspråk, så vitt bestämning därom skett, 2) skriftlig uppgift av länsmannen på orten eller, i fråga om stadsfastighet, av magistraten i Mariehamn över de personer, vilka veterligen äro ägare av fastigheten eller innehava nyttjanderätt på densamma eller annan därmed likställd rättighet, så ock, där någon rättsägare veterligen är omyndig, över förmyndarens namn och hemvist samt 3) av vederbörande myndighet avgivet bevis om de inteckningar, varmed fastigheten är besvärad.

Har det område, varpå anspråk gjorts, ännu icke blivit slutligen bestämt, må den i 2 och 3 punkterna nämnda utredningen företes, sedan gränserna blivit utstakade, på sätt nedan i detta kapitel stadgas.

19 §.

Landskapsstyrelsen äger anhålla hos länsstyrelsen att det område, vars

avträdande beslutats, utstakas av lantmätare och att karta och beskrivning upprättas däröver.

Lantmätare åligger att underrätta landskapsstyrelsen och sökanden om tid och ställe för förrättningens början samt att kungöra därom två gånger i sådan i landskapet utkommande tidning, uti vilken allmänna kungörelser angående landskapet böra införas, med uppmaning till vederbörande jordägare och innehavare av nyttjanderätt eller därmed likställd rättighet att närvara vid förrättningen. Utstakning, som skall omfatta flera fastigheter inom samma kommun, må anses såsom en förrättning.

Utstakningen verkställs i enlighet med vad om området blivit bestämt eller, så vitt bestämning saknas, enligt tillträdarens anvisning. Området skall ock rörläggas, dock, där gränserna icke förut blivit bestämda, endast i fall tillträdaren önskar sådant. Kan utstakning ej ske, såsom då vattenområde är i fråga, skall avträdare meddelas tjänlig planteckning över områdets gränser.

Har tillträdaren själv låtit lantmätare eller annan sakkunnig verkställa utstakningen och upprätta karta och beskrivning över området, må sådan utstakning gälla, om tillträdaren visar att samtliga sakägare godkänt densamma.

20 §.

Inom trettio dagar efter det den i 19 § nämnda förrättningen avslutats, må envar, vars rätt kan fordra sådant, hos landskapsstyrelsen skriftligen framställa anmärkning mot det utstakade områdets storlek och gränser, så vitt om dem icke förut bestämts. Sakägare har även rätt att inom nämnda tid inlämna anmärkningsskriften till

ortens länsman eller i Mariehamn till magistraten. Om vad sakägarna sålunda hava att iakttaga skall lantmätaren underrätta dem, då förrättningen avslutas, samt avlämna skriftlig undervisning hos länsmannen eller magistraten.

Det åligger sistnämnda myndigheter att skyndsamt till landskapsstyrelsen insända emottagen anmärkningsskrift eller, ifall sådan ej ingivits inom utsatt tid, anmäla därom hos landskapsstyrelsen.

21 §.

Vad i 19 och 20 §§ är stadgat, skall ock tillämpas i fråga om inskränkning i begagnandet av fast egendom, dock att, där sakens beskaffenhet det påkallar, annan lämplig sakkunnig än lantmätare kan förordnas att verkställa utstakningen. Sakägarna skola underrättas om inskränkningens beskaffenhet samt att de däröver äga samma rätt till anmärkning som beträffande området.

22 §.

Äro områdets gränser ostridiga med hänsikt till stadgandena i 19, 20 och 21 §§, äger tillträdaren med vederbörande rättsägare överenskomma om beloppet av dem envar tillkommande ersättning. Överenskommelsen skall skriftligen avfattas och innehålla avträdande jordägars försäkran, att andra än redan uppgivna innehavare av nyttjanderätt eller därmed likställd rättighet icke finnas, samt bifogas bevis av dem, till vilka fastigheten på grund av in-teckning eller stadgandena om ogulden köpeskilling rätt häftar för fordran eller för rätt att uppbära bestämd avkomst i penningar eller varor, att de icke hava något att anmärka emot överenskommelsen.

Landskapsstyrelsen äger genom kungörelse, som bör införas tre gånger i sådan i landskapet utkommande tidning, uti vilken allmänna kungörelser angående landskapet införas, samt anslås på kommuns anslagstavla, uppmana okända rättsägare, som vilja göra jäv emot överenskommelsen eller framställa ersättningsanspråk, att därom anmäla hos landskapsstyrelsen inom trettio dagar efter kungörandet i tidningen.

Såvida överenskommelsen icke motsäges av behörig rättsägare, äger landskapsstyrelsen stadfästa densamma genom utslag, vari jämväl områdets gränser på lämpligt sätt angivas.

23 §.

Har överenskommelse om ersättningen icke skett eller kan den icke stadfästas, skall en expropriationsnämnd tillsättas för att efter syn på fastigheten avgiva yttrande såväl med anledning av vad emot det utstakade området kan hava anmärkts som ock beträffande ersättningen och övriga därmed sammanhängande frågor.

24 §.

Expropriationsnämnden består av en utav landskapsstyrelsen tillförordnad ordförande samt två av domhuvanden i Ålands domsaga eller, om fastigheten är belägen i Mariehamns stad, rådstuvurätten i Mariehamn utsedda ledamöter. Dessutom äger tillträdare för sig samt avträdande jordägare och innehavare av nyttjanderätt eller annan därmed likställd rättighet var för sig utse en ledamot att delta i prövningen av ersättningen och därmed sammanhängande frågor, dock att ledamot, som utsetts av avträdare, icke må taga del i bedömandet av annan avträdarens ersättning, där han ej utsetts av dem gemensamt.

Är anmärkning gjord mot det utstakade området, förordnar landskapsstyrelsen, om sådant prövas nödigt, en eller flera sakkunniga att deltaga såsom ledamöter i expropriationsnämnden i prövningen av denna anmärkning.

Landskapsstyrelsen äger i sådan tidning, uti vilken allmänna kungörelser angående landskapet skola införas, kungöra vem som utsetts till ordförande i expropriationsnämnden.

25 §.

Expropriationsnämndens ordförande äger uppmana domhavanden eller rådstuvurätten samt sakägare att utse ledamöter i nämnden och underrätta honom om valet. För sakägare skall i sådant avseende föreläggas viss tid ej kortare än tre veckor efter uppmaningen. Där ej sådan försäkran, som i 22 § sägs, redan avgivits, bör avträdande jordägare tillika uppmanas att vid äventyr, som i 43 § stadgas inom samma tid meddela ordföranden, huruvida och vilka andra personer än de av länsmanen uppgivna äga nyttjanderätt eller annan därmed likställd rättighet på fastigheten.

För delgivning eller kallelse, som enligt denna landskapslag åligger ordföranden, skall denne anlita vederbörande myndigheter.

26 §.

Underlåter sakägare att välja ledamot i expropriationsnämnden eller att lämna föreskriven underrättelse om valet eller har ingen av dem kunnat med i 25 § nämnd uppmaning anträffas, utses ledamoten av ordföranden.

27 §.

Uppdrag att vara ordförande eller av domhavanden eller rådstuvurätten utsedd ledamot i expropriationsnämnd

äger ej någon undandraga sig, där han ej fyllt 60 år eller har laga förfall eller annat hinder, som kan prövas giltigt.

Till ordförande eller ledamot i nämnden får ej utses ordförande eller ledamot av ortens underrätt ej heller den, som icke fyllt 25 år.

Nämndens ordförande och ledamöter skola för fullgörande av uppdraget erhålla tillräckligt gottgörelse.

28 §.

Ordföranden äger utsätta tid och ställe för expropriationsnämndens sammanträden samt därtill i god tid kalla ledamöterna och sakägarna. Kallelse till sammanträde skall meddelas såväl dem, till vilka fastigheten häftar för fordran eller för rätt till bestämd avkomst i penningar eller varor, som ock alla okända rättsägare genom kungörelse, vilken skall vara offentliggjord på det i 22 § nämnda sättet minst fjorton dagar före sammanträdet.

29 §.

Utebliver ordförande eller ledamot i expropriationsnämnden utan tillkännagivet förfall, skall därom anmälas hos landskapsstyrelsen, som äger förelägga den försumlige vite, såframt han ej är vald av sakägare och denne hellre vill utse annan i hans ställe. Asidosätter ordförande eljest vad honom åligger, vare lag samma. Ordförande eller ledamot, som uteblivit, skall ersätta kostnaden för sammanträdet, på sätt i 42 § stadgas.

Vitesbeslut skall gå i verkställighet såsom i 3 kap. 18 § utsökningslagen föreskrives.

Sakägares utevaro utgör ej hinder för slutförande av förrättningen.

30 §.

I fråga om jäv emot den, som utsetts till ordförande eller ledamot i expro-

priationsnämnden, skall gälla vad allmän lag om domarjäv stadgar. Den, som själv skall avträda område eller rättighet för samma företag, är ock jävig.

Vill sakägare jäva ordföranden eller ledamot, äger nämnden pröva jävet. Ogillas anmärkningen därom, fortfares med ärendets handläggning, och landskapsstyrelsen prövar anmärkningen i sammanhang med huvudsaken. Anser nämnden anmärkningen befogad, äger ordföranden oförtövat vidtaga åtgärd om utseende av annan person i den jäviges ställe.

31 §.

Vid uppskattandet av ersättning skall iakttagas, att varje slag av skada och olägenhet beskrives och värderas särskilt för sig.

Göres angående områdets gränser yrkande, som expropriationsnämnden ej biträder, skall uppskattning även enligt detta yrkande förrättas, där nämnden anser detsamma kunna komma under övervägande eller tillträdaren fordrar sådan uppskattning.

Anser nämnden uppskattning av ersättningen icke lämpligen kunna ske förrän området blivit slutligen fastställt, äger den anmäla därom hos landskapsstyrelsen och insända sitt yttrande angående området samt i övrigt tillämpa vad i 36 § 2 mom. stadgas.

32 §.

Vill jordägare eller innehavare av nyttjanderätt yrka, att fast egendom eller rättighet, som till en del skall avstås, skall på grund av 9, 10 och 11 §§ till större del eller helt och hållet lösas, äger han göra det vid expropriationsnämndens sammanträde, vid äventyr att avseende sedermera icke fästes vid sådant yrkande. Dock bör,

där han det fordrar, ersättningen först uppskattas ej blott för den del fastigheten eller rättigheten, som för allmänt behov erfordras, utan ock för olägenheterna vid begagnandet av återstoden och beloppet tillkännagivas för honom.

33 §.

Har yrkande, som i 32 § omförmäles, blivit kungjort och kan uppskattning av den återstående fastigheten eller rättigheten icke genast äga rum utgör detta ej hinder att fullfölja expropriationen i övrigt.

Nämnden äger utsätta tid för värdering av det, som återstår, samt utlåta sig vid ärendets slutliga handläggning om den ersättning, som kan vara påkallad, för olägenheterna vid begagnandet av återstoden under tiden.

34 §.

Kan särskild skada eller olägenhet, som förutses uppstå därigenom, att begagnandet av fastighet underkastas inskränkning eller att del av fastighet avträdes, icke på förhand till sin vidd beräknas, må där avträdaren sådant yrkar, vid värderingen ersättningen tillsvidare bestämmas till det belopp, vartill den anses uppgå under alla förhållanden.

Avträdaren äger rätt att vid domstol föra talan om vidare ersättning inom tre år, räknade, vid övergående inskränkning i begagnandet av fastigheten, från det tiden för inskränkningen tilländalupit och, vid annan expropriation, från det företaget fullbordats.

35 §.

Expropriationsnämndens protokoll, vari i korthet upptagas sakägarnas anföranden, nämndens yttrande med dess huvudsakliga skäl samt skiljaktig mening, där sådan förekommit,

skall jämte samtliga delgivningsbevis och övriga handlingar insändas till landskapsstyrelsen inom trettio dagar efter sammanträdet. I vidlyftigare ärenden äger dock landskapsstyrelsen rätt att förlänga tiden.

Nämndens yttrande skall avkunnas för sakägarna eller hållas dem tillhanda på annat lämpligt och förut tillkännagivet sätt senast fjorton dagar före dess insändande. Sakägare må inkomma till landskapsstyrelsen med påminnelser i ärendet, innan det företages till avgörande.

36 §.

Sedan expropriationsnämndens protokoll inkommit, skall landskapsstyrelsen granska förrättningens laglighet och genom utslag fastställa det område, som skall avträdas, så vitt frågan därom är oavgjord, så ock bestämma den envar rättsägare tillkommande ersättningen, särskilt för varje slag av skada eller olägenhet, samt utlåta sig om övriga därmed sammanhängande frågor. Dock äger landskapsstyrelsen icke, utom beträffande området, avvika från den mening, nämndens flertal omfattat, såframt ej synnerliga skäl därtill föranleda.

Har anmärkning gjorts mot det utstakade området, skall utslaget angående området först utgivas, oavsett om i 31 § 3 mom, nämnd anmälan skett eller icke och med avgörandet av övriga frågor bero, till dess detta utslag vunnit laga kraft.

37 §.

Utslag, som nämnes i 36 §, skall utgivas efter anslag och därom genast meddelas uti sådan inom landskapet utkommande tidning, uti vilken allmänna kungörelser rörande landskapet skola införas. Genom landskaps-

styrelsens försorg skall ock avskrift av utslaget rättsägarna till kännedom hållas tillgänglig hos magistraten eller länsmannen på orten.

38 §.

Den, som är missnöjd med landskapsstyrelsens i 36 § 2 mom. nämnda utslag, söke ändring däri hos högsta förvaltningsdomstolen inom fyrtiofem dagar efter det utslaget gavs.

39 §.

Nöjes ej rättsägare åt landskapsstyrelsens utslag rörande ersättningen och övriga därmed sammanhängande frågor, äger han utföra sin talan vid domstol på stämning, som skall meddelas vederparten, i Mariehamn inom sex månader, efter det utslaget gavs och på landet sist till det lagtima ting, som efter sagda tid först infaller.

Gör innehavare av nyttjanderätt eller annan därmed likställd rättighet genom dylik talan vidsträcktare ersättningsanspråk gällande, är tillträdaren berättigad att i sammanhang med denna talan påyrka därav tilläventyrs betingad jämkning i den jordägaren tillagda ersättningen, ändå att sådant yrkande icke väckts inom den i 1 mom. föreskrivna tiden.

40 §.

Uppstår av anläggning, för vilken begagnandet av fastigheten underkastats inskränkning eller del av fastighet avträtts, skada eller olägenhet, som ej vid expropriationen kunnat förutses, är ägare eller innehavare av fastigheten berättigad att därför vid domstol inom tio år efter anläggningens fullbordande söka ersättning av dennes ägare.

41 §.

Behörig domstol i de uti 34 § 2 mom. samt i 39 och 40 §§ nämnda fallen är

underrätten på den ort, där fastigheten är belägen.

Där rätten för sakens bedömande finner sådant nödigt, bör syn hållas på stället och sakkunniga jämväl tillkallas.

Rätten äger avgöra saken efter fri prövning av allt vad däri förekommit. Är någondera parten missnöjd med rättens utslag, äger han söka ändring däri i den för tvistemål stadgade ordningen.

42 §.

All undersöknings-, värderings- och annan kostnad, som förorsakas genom de för expropriationsärendes avgörande hos landskapsstyrelsen erforderliga åtgärderna, är tillträdaren pliktig att ersätta. Kostnaden för expropriationsnämnds sammanträde, som inställts i följd av ordförandens eller ledamots utevaro, skall dock gottgöras av den försumlige.

Om kostnaden äger landskapsstyrelsen utlåta sig i sammanhang med huvudsaken. Är någon missnöjd med detta utlåtande, gäller vad i 39 § 1 mom. sägs.

Avträdare, som på grund av stadgandet i 34 § 2 mom. vid domstol för talan om vidare ersättning, kan, ändå att sådan icke tilldömes honom, efter prövning tilläggas gottgörelse för kostnaden vid underrätten.

43 §.

Innehavare av nyttjanderätt eller annan därmed likställd rättighet, vilken icke vid expropriationsnämndens sammanträde bevakat sin rätt och icke heller blivit av ortsmyndigheterna eller jordägare uppgiven såsom rättsägare, har sedermera icke någon talan emot tillträdaren, men är berättigad att för skada, som han lider genom rättighetens frångående, söka er-

sättning av jordägaren, dock, där denne varit i god tro, endast såvitt han erhållit vinst genom att rättigheten ej bevakats.

4 KAP.

Om ersättningens gäldande och fastighetens tillträdande.

44 §.

Inom tre månader efter det landskapsstyrelsens utslag om ersättningen givits, skall det envar rättsägare tillagda beloppet erläggas, där det ej bestämts att utgå såsom årlig avgift eller fördelning av beloppet bör verkställas på sätt i 46 och 47 §§ föreskrives.

Har tillträdare tillkännagivits sin avsikt att föra talan om minskande av den bestämda ersättningen, skall det stridiga beloppet hos landskapsstyrelsen deponeras och får ej lyftas, förrän utslaget angående ersättningen vunnit laga kraft, såframt icke säkerhet ställes därför. Fullföljer ej tillträdaren saken eller vinner han ej ändring, skall han på det stridiga beloppet erlägga ränta efter sex procent från nedsättningsdagen, till dess det kan lyftas.

45 §.

I händelse den av landskapsstyrelsen bestämda ersättningen genom laga kraft vunnit ökas, skall tillträdaren erlägga det bristande beloppet jämte ränta efter sex procent från den dag, då han enligt 48 § blivit ägare av fastigheten.

46 §.

Häftar fastigheten på grund av in-teckning eller stadgandena om ogulden köpeskillings rätt för fordran eller för rätt att uppbära viss avkomst i penningar eller varor, åtnjuter borgenär samma rätt i fastighetsägaren till-

erkänd ersättning, som tillkommit honom i fastigheten.

Kan avträdare ej visa samtliga förmansrättsägande borgenärens tillstånd att lyfta honom tilldömd ersättning, fördelar länsstyrelsen medlen med tillämpning av stadgandena om utmätt fast egendoms försäljning. Förty skall borgenärsförteckning upprättas enligt 5 kap. utsökningslagen och föreläggas borgenärerna vid sammanträde, som hålles på länsstyrelsen och vilket bör vara kungjort genom sådan i landskapet utkommande tidning, uti vilken allmänna kungörelser rörande landskapet böra införas, samt genom kallelsebrev delgivas borgenärerna såsom i nämnda kapitel föreskrives, varefter förteckningen bör läggas till grund för fördelningslängden.

Har expropriationen omfattat hela fastigheten, skola medlen fördelas såsom ovan är sagt.

47 §.

Har av annan orsak, än i 46 § sägs, fråga uppstått om bättre rätt till ersättningen, skall saken avgöras av domstol.

48 §.

Så snart tillträdaren hos landskapsstyrelsen visat sig hava fullgjort vad i 44 § föreskrives, är expropriationen fullbordad. Förty skall där avstående av fast egendom är i fråga, tillträdaren därefter anses såsom ägare av fastigheten samt denna vara fri från därå vilande panträtt och andra enskilda rättigheter, utom rätt till väg, som ej blivit inlöst med bifall av rättsägaren.

Sedan expropriationen slutförts, bör landskapsstyrelsen därom underätta länsstyrelsen.

49 §.

Då del av fastighet exproprierats,

skall samma del, så vitt sådant icke redan skett, avrösas i den för avsöndring stadgade ordningen och avfattas å karta, varjämte om avskiljandet bör antecknas i jordregistret.

På ansökan av den återstående delens ägare, så ock eljest, där det avträdade är av någon betydelse, låte länsstyrelsen fastställa den avträdade och den återstående delens andelsförhållande till jordebokshemmanet samt den sistnämndas mantal och skatt, såsom är föreskrivet i fråga om styckning av jordlägenhet.

Kostnaden för nämnda åtgärder skall ersättas av tillträdaren.

50 §.

Därest ett från fastighet exproprierat område av orsak, att det icke vidare är behöfligt för avsett ändamål, inom tjugo år från expropriationens slutförande föryttras eller på annat sätt överlåtes, stånde ägaren av fastigheten, från vilken området exproprierats, såvida han ännu äger återstoden av fastigheten eller lägenhet, som bildats genom delning av denna, fritt att återlösa fastigheten senast sex månader från det överlåtelsen delgivits, på sätt i 2 mom. stadgas. Samma rätt som den äger, vilken vid tidpunkten för expropriationen var ägare av fastigheten, tillkommer, om han är död, hans arvinge. Önska flera till inlösen berättigade begagna sig av sin lösningsrätt, tillkommer denna dem gemensamt.

Angående ovan avsedd överlåtelse skall den, till vilken området överlåts, bevisligen underrätta den till återlösning berättigad eller, om detta icke kan ske utan betydande olägenhet, tillkännagiva genom kungörelse i sådan i landskapet utkommande tidning, uti vilken allmänna kungörelser

angående landskapet böra införas, samt anslås till påseende på vederbörande kommuns anslagstavla för den i 1 mom. nämnda tiden, räknat från det kungörelsen införts i tidningen.

Löseskilling är områdets överlåtelsepris. Finnes sådant pris icke och enas parterna icke om löseskillingen eller äro de eljest av olika mening därom, skall underrätten på den ort, där fastigheten är belägen, fastställa löseskillingen. Rätt till inlösen anses härvid bevarad, såvida talan om fastställande av löseskillingen anhängiggjorts inom den tid, varom förmåles i 1 mom. Före ärendets avgörande må rätten förordna en eller flera ojäviga och sakkunniga personer att på bekostnad av den part, som yrkat på återlösning, uppskatta löseskillingen för det område som skall återlösas.

I underrätts utslag angående löseskillingen må ändring sökas i den för tvistemål stadgade ordningen.

5 KAP.

Om besittningsstadgande i vissa fall av expropriation underkastat område före expropriationens slutförande

51 §.

Har någon vunnit rätt till expropriation och anhållan gjorts om expropriationens utförande, må sökanden på de i detta kapitel stadgade villkoren, där sakägarna ej kunnat överenskomma härom, erhålla tillstånd att taga det för arbetets igångsättande erforderliga området i besittning och påbörja arbetet före expropriationens slutförande, såframt fastigheten till följd av årstiden eller av annan orsak ej kan undergå den i 3 kap. föreskrivna utpålningen och värderingen så skyndsamt, som företagets eller byggnadsarbetenas

vikt fordrar. Sådan rätt må dock inte medgivas utan avträdarens samtycke, därest utnyttjandet av bebyggd tomt för bostad, lantbruk, affärsrörelse eller industriell inrättning eller ock jordägarens näringsutövning eller utkomst därigenom i märklig mån försvåras.

52 §.

Ansökan, som i föregående paragraf avses, skall göras hos länsstyrelsen. Till ansökningen skall fogas bestyrkt avskrift av expropriationstillståndet eller utredning därom, att rätt till expropriationen omedelbart grundar sig på landskapslag, i 18 § av denna landskapslag stadgad utredning angående ägare av den expropriation underkastade fastigheten samt innehavare av nyttjanderätt på densamma, tillräcklig säkerhet för erläggandet av avträdarna tillkommande ersättningar jämte ränta ävensom karta, utvisande det i ansökningen avsedda områdets läge och gränser samt de på området befintliga lägenheternas gränser och byggnadernas förläggning. Sagda karta bör vara uppgjord minst i skalan 1:8000 av lantmäteringenjör eller av annan kompetent person.

53 §.

Efter det sådana ägare eller innehavare av mark, vilkas hemvist är känt och vilka kunna anträffas utan större olägenhet, beretts tillfälle att uttala sig i saken, skall ärendet avgöras utan dröjsmål av länsstyrelsen. Genom sitt utslag må länsstyrelsen berättiga sökanden att omedelbart och utan hinder av till äventyrs över utslaget anförda besvär taga det i ansökningen avsedda området i besittning. Angående utgivandet av länsstyrelsens utslag och delgivningen åt sakägarna gäller vad i 37 § av denna landskapslag är stadgat.

Ändring i förenämnda utslag sökes hos högsta förvaltningsdomstolen inom trettio dagar efter det utslaget gavs.

54 §.

Innan sökanden inleder arbetet på området, skall syn verkställas på området genom sökandens försorg och på hans bekostnad för utredande av den egendom, som skall tillträdas, och för framdeles skeende uppskattning av expropriationsersättningar. Synen, som bevisligen skall delgivas i 53 § nämnda sakägare, förättas av två kunniga och ojäviga personer. Gäller synen flera fastigheter och kan delgivningen annars icke ske utan svårighet, må sakägarna underrättas om syneförrättningen genom kungörelse som i god tid före förrättningens början bör offentliggöras i sådan i landskapet utkommande tidning, uti vilken allmänna kungörelser angående landskapet böra införas. Synemännen utses på sökandens anhållan av domhavanden i domsagan eller rådstuvurätten i Mariehamn. Den över förrättningen uppgjorda expeditionen skall tillställas sökanden i tvenne exemplar samt utdrag därav till nödiga delar på ansökan lämnas till jordägare och -innehavare. Det ena exemplaret av nämnda expedition skall av sökanden tillställas expropriationsnämndens ordförande, så snart sådan förordnats.

Det åligger länsstyrelsen att tillse, att utpålningen och värderingen av det expropriation underkastade området verkställas så snart som möjligt.

55 §.

Då landskapsstyrelsen genom utslag i expropriationsmålet bestämmer den avträdaren tillkommande ersättningen, skall på ersättningsbeloppet beräknas sex procents ränta, räknat från

den dag, då anläggaren varit berättigad att taga de inlösen underkastade områdena i besittning och igångsätta arbetet. Prövas nu nämnda ränta icke motsvara den skada eller olägenhet avträdaren under tiden lidit, skall gottgörelse därutöver tillerkännas honom. Expropriationsnämnden bör på avträdarens anhållan avgiva yttrande därom.

56 §.

Därest område, som med stöd av vad ovan stadgats av anläggaren tagits i besittning, eller del av sådant område icke sedermera exproprieras tillkommer jordägare eller -innehavare för den tid, varunder besittningsrätten till sådant område fråntagits honom, ersättning för skada och olägenhet, som uppkommit därigenom att han icke kunnat utnyttja sin egendom. För skada och olägenhet, som vållats genom verkställda arbeten på det av tillträdaren i besittning tagna området, skall därjämte givas full ersättning.

På ovan i 1 mom. nämnda ersättningar skola stadgandena i denna landskapslag i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

6 KAP.

Om undersökning och förberedande av företag, som berättiga till expropriation

57 §.

Besluter landskapsstyrelsen till förberedande av företag, för vilket expropriation får äga rum, att låta anställa undersökning på fastighet, bör beslutet delgivas innehavaren. Denne är pliktig att tåla sådan mot full ersättning för skada och olägenhet, som därigenom förorsakas.

Landskapsstyrelsen äger i sådant fall anmoda vederbörande kommunalnämnd eller magistraten i Mariehamn att utse godemän till det antal landskapsstyrelsen bestämmer för att vid undersökningen verkställa uppskattning av därigenom tillskyndad skada och olägenhet.

58 §.

Sådan undersökning får ej påbörjas innan fjorton dagar förflutit från det den i 57 § nämnda delgivningen, och ej heller företagas utan att fastighetsinnehavarna och godemännen i god tid förut underrättats om tiden och stället för undersökningen. Skall undersökningen omfatta ett flertal fastigheter, skall underrättelse meddelas sakägarna genom kungörelse, som två gånger införes i sådan i landskapet utkommande tidning uti vilken allmänna kungörelser rörande landskapet införes.

59 §.

Över skada och olägenhet, som genom undersökningen förorsakas fastighetsinnehavare, skola godemännen, där ej överenskommelse om dess ersättande genast träffas, upprätta be-

skrivning och värdering. Sålunda bestämd ersättning skall genast utbetalas. Dock äger den, som ej nöjes åt ersättningen, rätt att underställa saken domstols prövning inom den i 39 § nämnda tiden, räknat från det uppskattningen skedde.

Godemännens arvode skall av sökanden gäldas.

7 KAP.

Särskilda stadganden

60 §.

Landskapsstyrelsen äger bestämma vilken av dess avdelningar, som skall handlägga av denna landskapslag föranledda ärenden. Likaså skall landskapsstyrelsen för varje särskilt fall förordna lämplig person att vid expropriation företräda landskapet.

61 §.

Denna landskapslag gäller ej tvångsinlösen av fast egendom för allmänna riksbehov.

62 §.

Genom denna landskapslag upphäves landskapslagen den 29 september 1924 om expropriation av fast egendom för landskapet Ålands behov (26/1924).

Mariehamn den 23 mars 1953.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Herman Mattsson
vicetalman.

Carl Carlson
vicetalman.

N:o 16.

Landskapslag

om bosättningslån i landskapet Åland.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 19 juni 1953.

Utfärdad i Mariehamn den 2 juli 1953.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

I KAP.

Allmänna stadganden.

1 §.

Landskapsstyrelsen kan inom ramen för anslag, som för ändamålet reserverats i landskapets inkomst- och utgiftsstat, på därom gjord ansökan bevilja dem, som ingå eller ingått äktenskap, räntefritt bosättningslån av landskapsmedel för anskaffning av till grundande av eget hem erforderligt bostads- och annat lösöre i enlighet med vad i denna landskapslag stadgas.

2 §.

Förutsättning för beviljande av bosättningslån är:

1) att bägge lånesökandena åtnjuta åländsk hembygdsrätt eller att kvinnan genom äktenskapet förvärvar sådan rätt att de avgiva försäkran om, att de ärna förbli bosatta på Åland;

2) att mannen och kvinnan icke vid inlämnande av ansökan om lån eller, då lån sökes efter vigseln, vid äktenskapets ingående fyllt 30 år;

3) att lånesökandena ej hava tillräckliga tillgångar för grundande av eget hem;

4) att lysning avkunnats för lånesökandena; samt

5) att lånesökandenas personliga egenskaper äro sådana, att deras ekono-

miska understödjande för i 1 § nämnt ändamål ur samhällets synpunkt är ändamålsenligt.

Låneansökan skall inlämnas senast inom förloppet av sex månader efter vigseln.

På synnerliga skäl kan bosättningslån beviljas, oaktat någon av de i 1 mom. 1 eller 2 punkten nämnda förutsättningarna saknas eller ansökan inlämnats senare än i 2 mom. stadgats.

3 §.

Maximibeloppet för bosättningslån fastställs av landskapsstyrelsen.

4 §.

Bosättningslånet utgives till låntagarna i form av inköpsanvisningar eller penningar eller delvis i vardera formen, i enlighet med vad landskapsstyrelsen närmare bestämmer.

5 §.

Bosättningslånet skall återbetalas inom förloppet av fem år genom terminsvis skedande amorteringar, vilkas erläggande begynner tolv månader efter det lånet beviljats.

Erläggandet av amorteringarna inställes för en tid av tolv månader varje gång ett barn fötts i äktenskapet mellan låntagarna.

Med betalning av amorteringarna kan landskapsstyrelsen på ansökan bevilja anstånd, därest landskapsstyrelsen pröva särskild orsak därtill föreligga.

6 §.

Hava i äktenskapet mellan låntagarna fötts tre barn, vilka varit vid liv sex månader, räknas såsom amortering dem till godo en femtedel av lånets ursprungliga belopp, likväl endast till den del, som av till betalning icke förfallet lån ännu är ogrundet. Hava i äktenskapet fötts fyra barn, vilka varit vid liv nämnda tid, räknas såsom amortering hälften av lånets ursprungliga belopp, och då i äktenskapet fötts fem barn, anses lånet i sin helhet hava blivit återbetalt.

7 §.

Ansökan om bosättningslån skall inlämnas till socialnämnden i den kommun, där mannen är bosatt, vilken nämnd med anledning av densamma avgiver utlåtande samt drager försorg om dess befordran till landskapsstyrelsen liksom även om andra med utlåningsverksamheten förenade lokala åligganden.

Äro låneansökandena bosatta i skilda kommuner, skall ansökningen jämte utlåtande hänskjutas till socialnämnden i den kommun, där kvinnan är bosatt, för avgivande av utlåtande för hennes vidkommande.

8 §.

Landskapsstyrelsen drager försorg om utfärdande och inlösande av inköpsanvisningar samt om utbetalande av penningbelopp.

Amorteringar på bosättningslån erläggas till landskapsstyrelsens kamreraravdelning. Underlåter låntagare att inom utsatt tid erlägga amorteringar eller har landskapsstyrelsen med stöd av 10 § förordnat, att lånet omedelbart skall återbetalas, drager länsstyrelsen försorg om indrivning av dessa utan domstolsutslag eller särskilt förordnande av överexekutor ur låntagarnas utmättningsbara tillgodohavanden.

9 §.

Skulle återbetalningen av lånet till följd av låntagarens frånfalle eller av andra synnerligen vägande skäl för låntagaren eller den avlidnes rättsinnehavare medföra så stora svårigheter, att han eller de till följd härav skulle urståndsättas att försörja sig själva eller sina anhöriga, kan landskapsstyrelsen på ansökan bevilja partiell eller fullständig befrielse från återbetalningen av den resterande delen av bosättningslånet.

10 §.

Landskapsstyrelsen kan förordna om omedelbar återbetalning av bosättningslån, därest låntagarna icke blivit sammanvägda inom sex månader, räknat från den dag, då beslut om lånets beviljande utfärdats, därest lånet beviljats på grund av oriktiga uppgifter av låntagarna, därest lånet använts för andra ändamål än bosättning eller därest låntagarna underlåtit att erlägga amorteringar eller annars brutit mot lånevillkoren.

11 §.

Landskapsstyrelsen övervakar låneverksamheten.

Socialnämnd är skyldig att lämna nödiga uppgifter och att vid anfordran förete för övervakningen nödiga handlingar och andra utredningar.

12 §.

För person, som icke uppnått myndig ålder, kan hans förmyndare utan förmyndarnämndens tillstånd upptaga bosättningslån.

13 §.

Låntagare skola under lånetiden hava sitt bostadslösöre brandförsäkrat i av landskapsstyrelsen godkänd inhemsk försäkringsanstalt till minst lika stort belopp som lånebeloppet.

2 KAP.

Verkställighetsföreskrifter.

14 §.

Ansökan om bosättningslån skall, undertecknad av de trolovade eller makarna, ställas till landskapsstyrelsen.

Till låneansökan skall fogas:

1) av kyrkoherdeämbetet, församlingens ledare eller föreståndare, förare av civilregister eller annan registermyndighet utfärdat intyg, varav framgår vardera sökandens fullständiga namn, födelse-tid och -ort, boningsort, civilstånd och medborgarskap, samt när lysning avkunnats eller äktenskap ingåtts;

2) av två kända och trovärdiga personer undertecknat intyg över sökandenas omtänksamhet i ekonomiska angelägenheter samt över deras övriga på beviljande av lån inverkan personliga egenskaper ävensom däröver, huruvida sökandena själva hava tillräckliga medel för att grunda ett hem;

3) intyg över att mannen åtnjuter åländsk hembygdsrätt; samt

4) annan nödig befunnen utredning.

15 §.

Innan bosättningslån utbetalas, skola sökandena till socialnämnden ingiva på av landskapsstyrelsen fastställd blankett i tvenne exemplar utskrivna skuldsedel. Det ena exemplaret återlämnas till sökandena och det andra översändes till landskapsstyrelsen. Båda sökandena skola underskriva skuldsedeln, i vilken de förbinda sig att ansvara solidariskt för lånet. Till det exemplar, som översändes till landskapsstyrelsen, skall sökandena foga av gårdsägare eller disponent eller två andra trovärdiga personer givet intyg över att de förfoga över bostad ävensom intyg över att de försäkrat sitt bostadslösöre för minst ett lånebelopp motsvarande belopp.

Hava i 1 mom. nämnda handlingar icke inlämnats till socialnämnden inom tre månader efter det att någondera sökanden erhöit meddelande om att lån beviljats, är rätten att erhålla lån förverkad, såframt icke landskapsstyrelsen på framlagda vägande skäl annorlunda besluter.

16 §.

Inköpsanvisningarna och det i pennningar utgående beloppet utbetalas till dem, som erhållit lån, genom socialnämndens förmedling.

Inköpsanvisning, vilken anger låntagarens namn och det belopp, på vilket den utstälts, samt det slag av föremål, för vars inköp den är avsedd, skall, för sedd med av försäljaren undertecknat bevis, som anger de sålda föremålen och deras pris, tillställas landskapsstyrelsens kamreraravdelning för inköset inom sex månader från dagen för dess utställande.

17 §.

Bosättningslån skall, därest landskapsstyrelsen icke annorlunda bestämmer, återbetalas genom amorteringar, som erläggas kvartalsvis.

18 §.

För att låntagarna skola få tillgodoräkna sig i 5 § 2 mom. stadgat avbrott i erläggandet av amorteringar, böra de inom tre månader från barnets födelse till landskapsstyrelsen insända eller till socialnämnden inlämna av läkare, barnmorska eller hälsosyster givet intyg över att dem fötts ett barn.

I 1 mom. avsett avbrott i erläggandet av amorteringarna begynner senast efter förloppet av trettio dagar från den dag, då anmälan om barnets födelse inkom till landskapsstyrelsen.

19 §.

Då åt låntagare fötts tre, fyra eller fem i 6 § avsedda barn, skola de, för att den

i sagda lagrum stadgade delen av lånets ursprungliga belopp skall kunna räknas dem till godo, inom tre månader räknat från den dag, då det senast födda barnet levat sex månader, till landskapsstyrelsen insända eller till socialnämnden inlämna ämbetsbetyg, utvisande barnets ålder.

20 §.

Ansökan om i 5 § 3 mom. nämnt anstånd och i 9 § avsedd befrielse från återbetalning av lån skall ställas till landskapsstyrelsen och inlämnas till socialnämnden, som äger översända den jämte eget yttrande till landskapsstyrelsen.

21 §.

Meddelande rörande landskapsstyrelsens beslut angående bosättningslån till-

ställes lånesökandena med posten i rekommenderat brev.

22 §.

I 14 § nämnd ansökan skall skrivas på av landskapsstyrelsen fastställd blankett, vilken, liksom övriga erforderliga blanketter, på socialnämnds rekvisition avgiftsfritt tillhandahålles av landskapsstyrelsen. Socialnämnden bör likaså avgiftsfritt tillhandahålla sökandena nämnda blanketter.

23 §.

Närmare föreskrifter rörande tillämpningen av denna landskapslag kan vid behov utfärdas av landskapsstyrelsen genom landskapsförordning.

Mariehamn den 23 mars 1953.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Herman Mattsson
vice talman.

Carl Carlson
vice talman.

N:o 17.

Landskapslag

angående ändring av landskapslagen om kommunala hemsystrar i landskapet Åland, utfärdad den 16 april 1952.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 19 juni 1953.
Utfärdad i Mariehamn den 2 juli 1953.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas, att 10 och 12 §§ i landskapslagen den 16 april 1952 om kommunala

hemsystrar i landskapet Åland (9/52) skola erhålla följande ändrade lydelse:

10 §.

Landskapet deltagar i avlönandet av de i denna landskapslag avsedda kommunala hemsystrarna samt i kostnaderna för deras utbildning i enlighet med grunder, som därför fastställts i riket i de förstnämnda kostnaderna med sjuttiofem procent av grundlönens belopp. I landskapets fattigaste och glesast befolkade samt avlägset belägna kommuner kan landskapets andel av grundlönens belopp vara större än sjuttiofem procent, dock icke mera än nittio procent av sagda belopp.

Ortstillägg, varom stadgas i 7 § 2 mom., erlägges i sin helhet till kommunen av landskapet.

Landskapsbidrag beviljas likväl icke för avlönande av flera än en hemsyster för varje begynnande antal av sjuhundra

Mariehamn den 23 mars 1953.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Herman Mattsson
vicetalman.

Carl Carlsson
vicetalman.

N:o 18.

Landskapslag

om ändring av landskapslagen om trafik med motorfordon i landskapet
Åland, utfärdad den 5 april 1949.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 19 juni 1953.
Utfärdad i Mariehamn den 2 juli 1953.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas, att 4, 29 och 37 §§ i landskapslagen den 5 april 1949 om trafik med motorfordon i landskapet Åland skola er-

hålla följande ändrade lydelse:
i kommun mantalsskrivna barn under sexton år, såframt icke landskapsstyrelsen med hänsyn till kommunens vidsträckta område eller trafik- och bosättningsförhållanden finner särskilt skäl att annorlunda förordna.

Från det till kommun i stöd av denna landskapslag utgående landskapsbidraget skall avdragas hälften av beloppet av de ersättningar, som kommun enligt 6 § uppburit för anlåtande av hemvårdshjälp.

12 §.

Kommunal hemsyster antages till sin befattning av socialnämnden efter det landskapshälsosyster-barnmorskan avgivit utlåtande om sökanden.

Socialnämnden skall ofördröjligen underrätta landskapshälsosyster-barnmorskan om tillsättande och entledigande av hemsyster.

hålla följande ändrade lydelse:
4 §.

1. Med bils egen vikt avses bilens vikt i fullt driftfärdigt skick med

fullständig utrustning, inberäknat nödiga verktyg, reservringar, bränsle, olja och vatten.

2. Bils bärförmåga är dess största tillåtna godsbelastning.

3. Summan av egenvikten och bärförmågan är bils totalvikt.

4. Bils axeltryck är den tyngd, som av bilens totalvikt uppbäres av någon av dess axlar.

5. De för riket utfärdade bestämmelserna angående den största totalvikten och de största axeltrycken för viss typ av buss, last-, paket- och kombinerad bil samt för last- och paketbil det största flaköverhänget äro gällande i landskapet Åland.

6. I bil må i förarsätet upptagas högst det antal passagerare, som finnes angivet i registerutdraget. Detta antal bestämmas av bilbesiktningsman enligt av landskapsstyrelsen utfärdade anvisningar.

29 §.

1. Vid framförande av bil äro dess högsta tillåtna axeltryck samt största tillåtna bredd följande:

a) på grusbelagd gata och allmän väg 6,4 ton och 2,3 meter;

b) bredden på bils flak eller karosseri får vara högst 40 centimeter större än bilens bredd vid de främre stänkskärmarna.

2. Finnes på bil i stället för bakaxel en tvåaxlad boggi, äro de i 1 mom. nämnda axeltrycken 4,2 och 3,4 ton.

3. Bils totalvikt får likväl icke överstiga broars och färjors medelst trafiktecken angivna bärighet.

4. Då bils bredd fastställles, beaktas icke backspegeln och riktningsvisaren.

5. Är belastningen av bil, vars fastställda totalvikt eller största axeltryck överstiger den på gata eller allmän väg eller på viss bro eller färja i allmänhet

tillåtna eller i stöd av 33 § begränsade vikten, så mycket mindre än bärförmågan, att bilens verkliga totalvikt eller axeltryck icke överstiger sagda belopp, må den sålunda belastade bilen framföras på ifrågavarande väg, gata eller bro och befordras på färja, såvida icke annat hinder möter.

6. Bil må icke lastas eller passagerare placeras på sådant sätt, att det för bilens manövrering avsedda utrymmet inkräktas eller att föraren hindras att genom backspegl:n iaktta den bakom varande trafiken.

7. Landskapsstyrelsen kan på ansökan medgeva undantag från bestämmelserna i 1, 2 och 3 mom. Likaså vare magistraten berättigad att, efter statsstyrelsens och polismyndighetens hörande, bevilja eftergift från dessa bestämmelser inom Mariehamns stadsområde. Vägingenjören i landskapet Åland kan även för högst fyra månader i sänder för utförande av viss transportuppgift inom landskapet och länsman för tillfällig färd på väg inom hans distrikt tillåta begagnande av bil, som icke motsvarar sagda bestämmelser, dock så, att vederbörande, om vägen eller bron därvid tager skada, skall ersätta den vållade skadan.

37 §.

1. Bestämmelserna i denna landskapslag rörande personbil i privat trafik gälla i tillämpliga delar jämväl motorcykel, dock med följande avvikelser och tillägg:

a) på motorcykel skall finnas åtminstone en bromsanordning. Användning av backspegel, riktningsvisare och stoppljus är ej obligatorisk;

b) motorcykel bör vara försedd med fjärr- och närljus samt nummerljus. Då sidovagn användes, skall på dennas yttre kant finnas signalljus, som framåt visar vitt och bakåt rött ljus;

c) över motorcyklar skall föras ett

särskilt register. Igenkänningsmärke för motorcykel fastställs av landskapsstyrelsen;

d) för motorcykel utfärdas särskilt körkort. För att erhålla sådant bör sökande ha fyllt minst 16 år. Vid anmälan till examen för att erhålla körkort, berättigande att föra motorcykel, behöver undervisningsintyg icke företes. Körkort, som medför rätt att föra bil, berättigar även till förande av motorcykel;

e) med tillstånd av polismyndighet må till motorcykel kopplas släpsläde; samt

f) motorcykel behöver icke undergå efterbesiktning, såvitt icke särskilda skäl därtill äro.

2. Cykel med hjälpmotor, som utan förare inte väger mer än 50 kilogram, betraktas inte som motorfordon, om motors cylindervolym är högst 50 kubikcentimeter.

3. Förare av i mom. 2 nämnd cykel med hjälpmotor bör ha fyllt minst 15 år. Dock kan person, som icke uppnått nämnda ålder, med särskilt tillstånd av polismyndighet föra sådant fordon.

Mariehamn den 23 mars 1953.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Herman Mattsson
vicetalman.

Carl Carlson
vicetalman.

N:o 19.

Landskapslag

om ändring av lagen angående landskapsförvaltningen i landskapet
Åland, utfärdad den 16 april 1952.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 19 juni 1953.
Utfärdad i Mariehamn den 2 juli 1953.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas, att 17, 33, 34, 38 och 45 §§ i landskapslagen den 16 april 1952 skola erhålla följande ändrade lydelse:

17 §

Landskapsstyrelsen och lantrådet biträdas av följande tjänstemän och befattningshavare:

vid kansliet: landskapssekreteraren, bi-

trädande landskapssekreteraren och landskapskanslisten;

vid kamreraravdelningen: landskapskamreraren, huvudbokföraren och kassören;

vid lantbruksavdelningen: landskapsagronomen, kolonisationsinspektören, tillika biträdande landskapsagronom, tvänne jordbruksinstruktörer, fiskerikonsu-

lenten, fiskeriinstruktören och trädgårdsinstruktören;

vid forstavdelningen: landskapsforstmästaren, skogsvårdsinstruktören och skogvaktaren-arbetsledaren;

vid vägavdelningen: landskapsvägingenjören och tvenne vägbyggmästare;

landskapsarkeologen;

för samtliga avdelningar gemensamt: landskapsregistratorn-arkivarien, renskriverskan samt vaktmästaren, vilka närmast underlyda kansliet;

byggnadsinstruktören, som närmast underlyder kamreraravdelningen;

landskapshälsosystem-barnmorskan, som närmast underlyder kansliet.

Föredragande inför landskapsstyrelsen äro landskapssekreteraren, som är chef för kansliet, biträdande landskapssekreteraren, landskapskamreraren, som är chef för kamreraravdelningen, landskapsagronomen, som är chef för lantbruksavdelningen, kolonisationsinspektören, landskapsforstmästaren, som är chef för forstavdelningen, landskapsvägingenjören, som är chef för vägavdelningen, samt landskapsarkeologen.

Förutom i 1 mom. nämnda innehavare av tjänster och befattningar kunna inom ramen för beviljade anslag extraordinarie befattningshavare samt tillfälliga funktionärer anställas.

33 §.

Landskapsagronomen åligger att såsom föredragande handlägga ärenden, som angå:

1) lantbruket, dess binäringar och föreningsrörelse och lantmannagillesverksamheten;

2) fiske;

3) Ålands lantmannaskola eller annan av landskapet underhållen jordbruksskola;

4) Ålands lantushållsskola.

Landskapsagronomen åligger vidare att

5) inspektera undervisningen vid Ålands lantmannaskola eller annan av landskapet underhållen jordbruksskola;

6) följa med lantbrukets och dess binäringars **utveckling** samt hålla sig uppdaterad om anslagen för lantbrukets främjande i riket och i anledning därav göra framställning hos landskapsstyrelsen om åtgärder för främjande av lantbrukets näringarna inom landskapet;

7) uppmuntra och främja lantbruket genom upplysnings- och instruktionsverksamhet samt tillhandagå jordbrukarnas organisationer med råd, upplysningar och nödiga åtgärder;

8) främja lantushållningen och kreatursförelägningsverksamheten;

9) samarbeta med vederbörande myndigheter beträffande handläggningen av dikningsärenden och övriga vattenrätten rörande frågor;

10) leda jordbruks- och trädgårdsinstruktörernas verksamhet;

11) fullgöra övriga åligganden, som enligt denna landskapslag eller särskilda föreskrifter ankomma på honom i egenkap av chef för lantbruksavdelningen.

Kolonisationsinspektören åligger att såsom föredragande handlägga ärenden, som angå:

1) kolonisationsverksamheten;

2) bostadsförbättringslån;

3) landskapets jordegendomar.

Kolonisationsinspektören åligger vidare att

4) förrätta i samband med kolonisationsverksamheten förekommande inspektioner;

5) verkställa nödiga besiktningar och inspektioner beträffande landskapets jordegendomar; samt

6) fullgöra övriga åligganden, som enligt denna landskapslag eller särskilda föreskrifter ankomma på honom.

I arbetsordningen kan bestämmas, att även andra än ovannämnda ärenden skola handläggas av landskapsagronomen och kolonisationsinspektören.

34 §.

Fiskerikonsulentens samt jordbruks-, fiskeri- och trädgårdsinstruktörernas åliggande skola bestämmas i arbetsordningen.

38 §.

Vägbyggmästarnas arbetsuppgifter bestämmas i arbetsordningen.

45 §.

Kompetensvillkor för landskapssekreteraren och biträdande landskapssekreteraren är juriskandidat- eller högre rätts-examen eller tidigare högre förvaltnings-examen.

Kompetensvillkor för landskapskammaren är juriskandidat- eller högre rätts-examen eller tidigare högre förvaltnings-examen, ekonomiekandidatexamen eller politiceskandidatexamen, vardera med högre vitsord i företagsekonomi samt vitsord i nationalekonomi.

För landskapsagronomtjänsten och kolonisationsinspektörstjänsten erfordras avlagd agronomisk ämbetsexamen samt praktisk erfarenhet vid lantbruk.

Landskapsforstmästaren bör uppfylla villkoren för erhållande av extraordinarie forstmästartitel.

Landskapsvägingenjören bör hava avlagt väg- och vattenbyggnadsingenjörsexamen vid Tekniska Högskolan i Finland eller någon annan högskola med motsvarande kurs.

Av landskapsarkeologen fordras filosofiekandidatexamen med

antingen vitsord i Finlands och de nordiska ländernas arkeologi och vitsord i åtminstone två av följande vetenskapsgrupper: Finlands historia eller nordisk

historia, nordisk filologi, nordisk kulturhistoria och folklivsforskning eller finsk-ugrisk etnografi och konsthistoria;

eller ock högsta vitsord i ett ämne inom någon av dessa vetenskapsgrupper, cum laude approbatur i Finlands och de nordiska ländernas arkeologi och vitsord inom någon av övriga nämnda vetenskapsgränar.

Vidare fordras praktisk erfarenhet i arkeologiskt och etnologiskt fältarbete samt museipraktik ävensom genom vetenskapliga publikationer ådagalagd insikt och förmåga att behandla arbetsmaterialet.

Vägbyggmästarna och byggnadsinstruktören skola hava avlagt byggmästarexamen vid teknisk skola.

Av landskapsregistratorn-arkivarien och landskapskanslisten fordras avlagd lägre rättsexamen.

Av landskapskassören och huvudbokföraren fordras avlagd lägre rättsexamen eller vid högskola avlagd ekonomisk examen, som berättigar till titeln diplomekonom.

Jordbruksinstruktörerna skola hava genomgått sådant lantbruksläroverk, varifrån dimission berättigar till titeln agronom.

Skogsvårdsinstruktörens kompetensvillkor äro genomgången kurs vid forstskola, som berättigar till titeln forsttekniker, och trädgårdsinstruktörens genomgången två-årig trädgårdsskola.

Fiskerikonsulenten och fiskeriinstruktören skola hava sådan praktisk erfarenhet på fiskerinäringens område, som landskapsstyrelsen prövar nödig för befattningens handhavande.

För annan här ovan icke nämnd tjänst eller befattning fordras sådan genom tidigare verksamhet ådagalagd skicklighet

och förmåga, som tjänstens eller befattningens framgångsrika handhavande förutsätter.

För extraordinarie befattning fordras sådan kompetens, som landskapsstyrelsen vid befattningens inrättande beslutat.

Mariehamn den 23 mars 1953.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Herman Mattsson
vicetalman.

Carl Carlsson
vicetalman.

N:o 20.

Landskapslag

angående till folkskolan hörande kommunal mellanskola i landskapet Åland.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 19 juni 1953.
Utfärdad i Mariehamn den 2 juli 1953.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

Inom ramen av i landskapets inkomst- och utgiftsstat förefintliga anslag kan med särskilt tillstånd kommun eller två eller flera kommuner gemensamt i experimentsyfte inrätta och upprätthålla såsom en del av folkskola en på dess 3—6 årsklasser byggande mellanskola, i vilken antalet årsklasser är detsamma som i motsvarande mellanskola i riket.

2 §.

I 1 § nämnt tillstånd beviljas av landskapsstyrelsen på ansökan, som skall åtföljas av utredning därom, att till skolans första klass anmälts och godkänts minst tjugofem elever.

3 §.

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna landskapslag äger landskapsstyrelsen utfärda genom landskapsförordning.

Mariehamn den 23 mars 1953.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Herman Mattsson
vicetalman.

Carl Carlsson
vicetalman.

Landskapslag

om läkarbefattning vid folkskolorna i landskapet Åland.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 19 juni 1953.
Utfärdad i Mariehamn den 2 juli 1953.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

För övervakningen av de sanitära förhållandena vid folkskolorna samt för ordnandet av elevernas hälsovård skall i kommun finnas en skolläkare.

2 §.

Stadsläkaren i Mariehamn och kommunalläkarna samt distriktsläkaren för östra skärgården äga tjänstgöra som skolläkare. Kommun är dock berättigad att med landskapsstyrelsens tillstånd ensam eller tillsammans med andra kommuner för ändamålet inrätta en särskild tjänst eller på annat sätt ordna handhavandet av skolläkarens åligganden.

Då annan läkare än stadsläkaren i Mariehamn eller vederbörande kommunal- eller distriktsläkare tjänstgör som skolläkare, skall vid anställandet av sådan läkare utverkas godkännande av landskapsstyrelsen, som därförinnan äger inhämta utlåtande angående läkarens lämplighet av medicinalstyrelsen i riket.

3 §.

Skolläkarens åligganden skola bestämmas i av kommunens fullmäktige antaget reglemente, vilket skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse.

4 §.

Elever, lärare och andra till folkskolas personal hörande personer äro skyldiga att underkasta sig undersökning av skolläkare, såvida icke av hälsovårdsnämnden godkänt läkarintyg över veder-

börandes hälsotillstånd kan företes.

Läkarundersökningarna skola så ordnas, att folkskolans undervisningsverksamhet genom dem icke väsentligen hindras.

5 §.

Kommun skall till skolläkaren erlagga arvode för envar i 4 § avsedd person, som av skolläkaren blivit undersökt. Arvodets storlek fastställles av landskapsstyrelsen.

Kommun är dock berättigad att reglera skolläkarens avlöning på annat sätt än i 1 mom. säges.

6 §.

Landskommun skall årligen i landskapsbidrag erhålla tre fjärdedelar och Mariehamns stad två tredjedelar av de i penningar enligt denna landskapslag erlagda kostnaderna för skolläkarens avlöning. Har skolläkarens avlöning reglerats på annat sätt, än vad i 5 § 1 mom. förutsättes, tillkommer kommun icke större landskapsbidrag, än vad i nämnda moment stadgas.

7 §.

Avlägsna, mest bebodda och mindre bemedlade kommuner, vilkas ekonomiska ställning är svag, kunna av landskapsstyrelsen beviljas extra bidrag för de kostnader, vilka föranledas av bestämmelserna i denna landskapslag.

8 §.

Landskapsstyrelsen kan vid behov utfärda närmare bestämmelser angående verkställigheten och tillämpningen av denna landskapslag.

Mariehamn den 23 mars 1953.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Herman Mattsson
vicetalman.

Carl Carlsson
vicetalman.

N:o 22.

Ålands landskapsstyrelsens beslut

angående fastställande av belöning för inom landskapet Åland dödat rovdjur samt dödad säl och havstrut.

I avseende å kännedom och iakttagande meddelas härmed att landskapsstyrelsen vid föredragning denna dag, med upphävande av sitt den 4 juli 1951 fattade beslut, (32/51) med stöd av stadgandena i landskapslagen om ändring av landskapslagen av den 26 juli 1949 angående erläggande av belöning för inom landska-

pet Åland dödat rovdjur och dödad säl, utfärdad den 4 april 1951, fastställt följande belöningsbelopp att gälla från den 1 april 1953:

för dödad rödräv	1.000 mk
„ „ säl	1.000 „
„ „ fullv. havstrut	500 „

Mariehamn den 31 mars 1953.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd Viktor Strandfält.

Landskapsförstämestare Albin Andréé.